

LAIVARANNAN ASEMAKAAVAN JA ASEMAKAAVAN MUUTOKSEN LUONTOSelvitys HÄMEENKYRÖSSÄ

FM (biologi) Turkka Korvenpää
8.10.2025

Sisällys:

1. JOHDANTO	4
2. ALUEEN YLEISKUVAUS	5
3. LUONTOTYYPIT JA KASVILLISUUS	5
3.1 Menetelmät	5
3.2 Luontotyyppikuviot.....	6
4. PESIMÄLINNUSTO	12
4.1 Menetelmät	12
4.2 Tulokset ja johtopäätökset.....	13
5. LEPAKOT	15
5.1 Menetelmät	15
5.2 Tulokset ja johtopäätökset.....	16
6. VIITASAMMAKKO	17
6.1 Viitasammakon ekologiaa	17
6.2 Maastotyömenetelmä	18
6.3 Tulokset ja johtopäätökset.....	19
7. SUDENKORENNOT.....	19
7.1 Maastotyömenetelmä	19
7.2 Tulokset ja johtopäätökset.....	20
8. MUU LAJISTO.....	20
9. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET	21

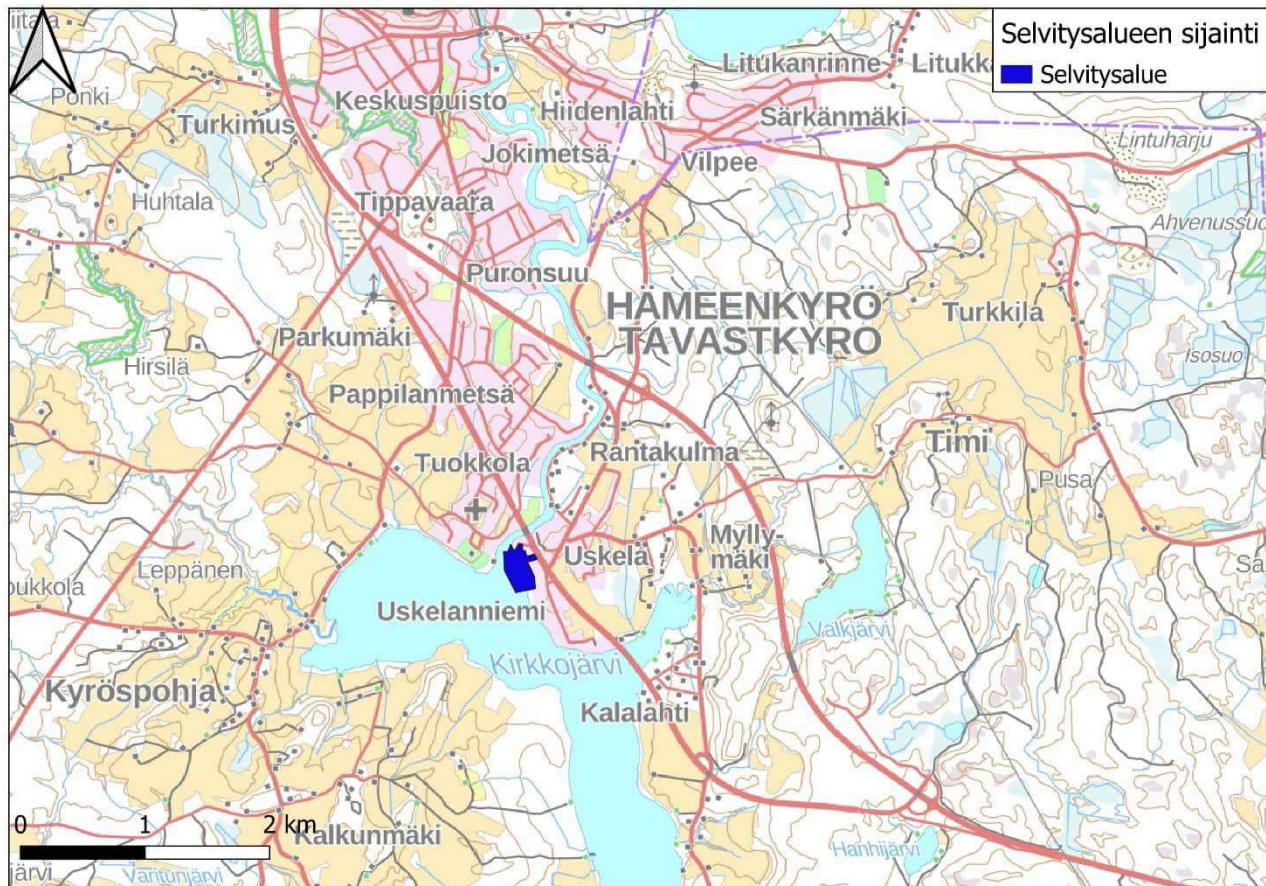
Kannen kuva: Keltakurjenmiekka kukkii Kirkkojärven rannalla puiston eteläpuolella.

Pohjakartat ja ilmakeku: © Maanmittauslaitos 10/2025

Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy
Hanhenkaari 10 as 16
21420 Lieto
Puh. 045-6793602
www.envibio.net

1. JOHDANTO

Nosto Consulting Oy tilasi Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy:ltä Laivarannan asemakaavan ja asemakaavan muutoksen (kartta 1) luontoselvityksen.

Kartta 1. Selvitysalueen sijainti.

Luontoselvityksen tarkoituksena on kartoittaa alueen luontoarvot ja arvioida niiden vaikutusta maankäyttöön. Työhön sisältyvät seuraavat osat:

- kasvillisuus- ja luontotyyppikartoitus
- lepakkokartoitus
- pesimälinnustokartoitus
- viitasammakkokartoitus
- luontodirektiivin IV-liitteen sudenkorentojen kartoitus
- muiden uhanalaisten, silmälläpidettävien ja EU:n direktiivilajien esiintymien selvitys

Suomen Lajitietokeskukselle tehtiin aineistopyyntö alueelta ja sen lähiympäristöstä ennestään tunnetuista lajiesiintymistä (Suomen Lajitietokeskus 2025). Selvityksen teki FM (biologi) Turkka Korvenpää, ja siihen liittyvät maastotyöt tehtiin huhti-elokuussa 2025.

2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Selvitysalue (maapinta-ala noin 4,5 ha) sijaitsee Hämeenkyrön kirkonseudun Uskelanniemessä Kirkkojärven rannalla Pappilanjoen suulla (kartta 1). Alueen pohjoisosa on rakennettua aluetta. Rannalla on puistoa uimarantoihin, matonpesupaikkoihin, veneenlaskupaikkoihin ja pienvenesatamien. Selvitysalueen eteläpuoliskossa puistosta etelään ranta on luonnontilaisempaa. Siellä esiintyy kosteaa niittyä sekä pajukkoista ja koivikkoista rantapensaikkoa, jonka pajukkoja ja puita on katkottu siten, että pensaat ja puut vesovat. Alueella on jonkin verran myös hieman vanhempia koivuja. Rannalle johtaa muutamia polkuja, joiden päissä säilytetään veneitä.

3. LUONTOTYYPIT JA KASVILLISUUS

3.1 Menetelmät

Alueen luontotyyppikartoitus perustuu 13.5.2025, 28.5.2025, 13.6.2025, 26.6.2025 ja 18.8.2025 suoritettuihin maastokäynteihin. Selvitysalue jaettiin 9 luontotyyppikuvioon, jotka rajattiin kartalle GPS-laitetta ja ilmakuvia apuna käyttäen. Kustakin kuvioista laadittiin sanallinen kuvaus sekä määritettiin, onko kyseessä jokin alla luetelluista arvokkaista luontotyypeistä:

- luonnonsuojelulain suojaama luontotyyppi
- vesilain suojaama luontotyyppi
- metsälain erityisen tärkeä elinympäristö
- Metso-kriteerit luokassa I täyttävä kohde
- uhanalaisen luontotyyppien ekologiselta laadultaan erinomainen tai hyvä esiintymä
- muu luontoarvoiltaan merkittävä kohde

Kuviokuvaukset sisältävät tietoa mm. elävästä ja kuolleesta puustosta, putkilokasvillisuudesta ja Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin luontotyyppistä (luontotyyppienuhanalaisuus.ymparisto.fi/lutu/#/, Kontula & Raunio 2018a ja b).

Luontotyyppien uhanalaisuudessa merkittävää on uhanalaisuusluokan lisäksi luontotyyppin ekologinen laatu. Esimerkiksi tavanomaisena talousmetsänä käsitelty voimakkaasti harvennushakattu, lahoppuustoltaan niukka, varttunut kuiva kangasmetsä kuuluu uhanalaisuusluokkaan vaarantunut (uhanalainen), mutta on ekologiselta laadultaan heikko, sillä luontotyyppin tila on voimakkaasti heikentynyt, kun ihmistoiminta on perin pohjin muuttanut metsän luontaisia ominaispiirteitä. Sen sijaan ekologiselta laadultaan erinomaiset ja hyvät kohteet ovat jo tällä hetkellä luontoarvoiltaan merkittäviä. Laadultaan kohtalaiset ja heikot kohteetkin kehittyvät toki aikaa myöten arvokkaammiksi, jos ne jätetään luonnontilaan (tai mm. perinnebiotooppien kohdalla ovat asianmukaisesti hoidettuja). Luontaisesti harvinaisten luontotyyppien (kuten lähteiden ja kalkkikallioiden) ja perinnebiotooppien kohdalla asian merkitys korostuu, ja ne voivat olla luontoarvoiltaan merkittäviä laadultaan heikkoinakin. Selvitysalueella ei esiinny tällaisia luontaisesti harvinaisia luontotyyppisiä tai perinnebiotooppeja.

Selvitysalueelta ei löytynyt yhtään arvokasta luontotyyppikohdetta.

3.2 Luontotyyppikuviot

Luontotyyppikuviot on merkitty karttoihin 2-3.

KUVIO 1 – OJA

Leveä oja, joka laskee Kirkkojärveen. Rehevässä ojassa (kuva 1) kasvaa mm. keltakurjenmiekkaa, vehkaa, järvikortetta ja runsaasti pikkulimaskaa. Ojan reunoilla on valkokarhunköynnöstä (haitallinen vieraslaji) ja ojan suussa kilpukkaa.

KUVIO 2 – PUISTO

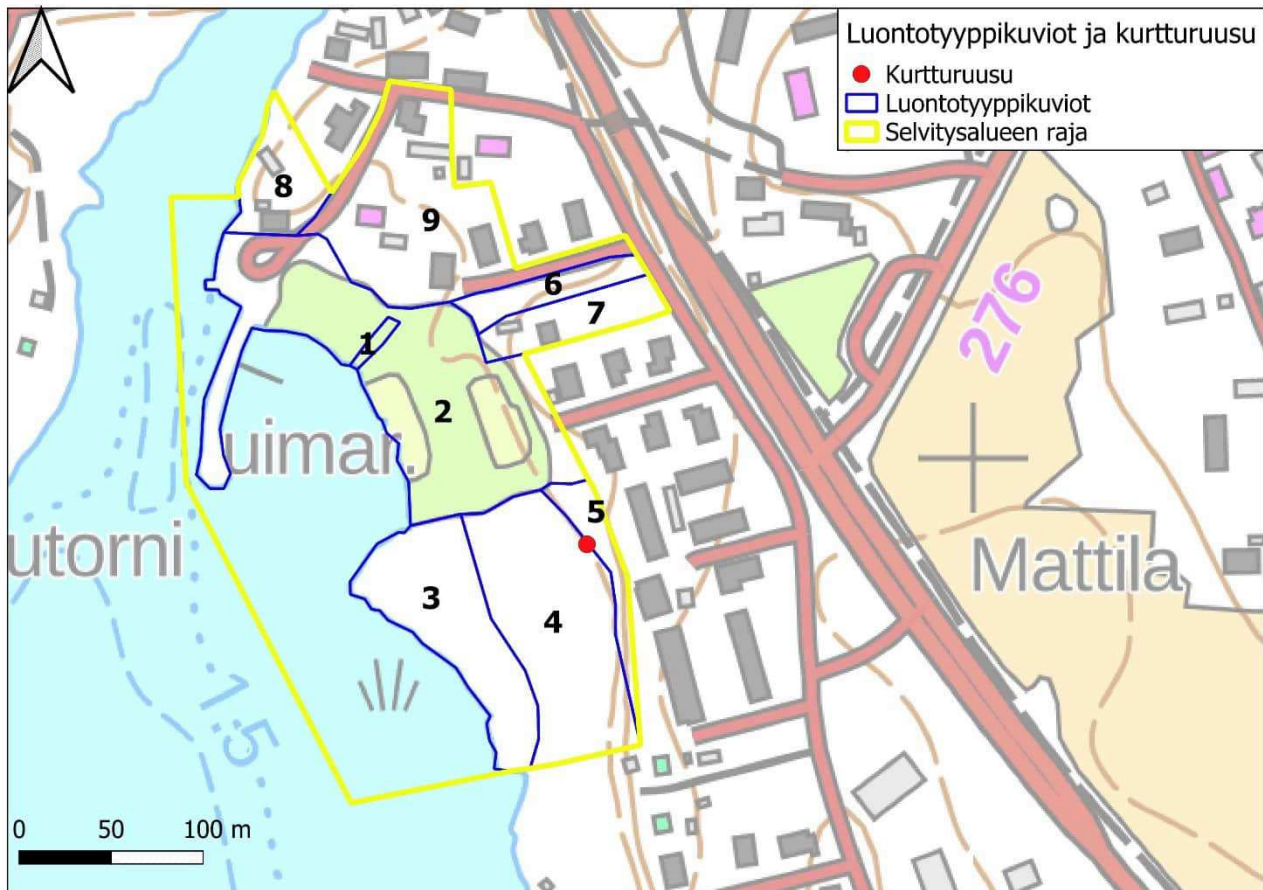
Puistoalue (kuva 2), jossa on nurmikkoja sekä puita ja pensaita (mm. lehmuksia, jalavia, lehtikuusia, koivuja, tervaleppiä ja mäntyjä). Vedenrajassa kasvaa rehevää rantakasvillisuutta, johon kuuluvat esim. valkokarhunköynnös, keltakurjenmiekka, mesiangervo, korpikaisla, viiltosara ja jättipalsami (haitallinen vieraslaji). Rantavedessä kasvaa melko runsaasti isoulpukkaa. Puistossa on mm. veneranta, uimaranta, leikkialue ja matonpesupaikka. Pappilanjoensuuta järvestä erottavan kapean niemen kärkeen johtaa polku, jonka reunoille on asetettu kivenlohkareita. Niemen itäpuolen poukamassa sijaitsee venelaituri.

Kuva 1. Puistoa halkova rehevä oja (luontotyyppikuvio 1).

Kuva 2. Puisto (luontotyyppikuvio 2).

Kartta 2. Luontotyyppikuviot maastokartalla.

KUVIO 3 – RANTAPENSAIKKO

Luhtainen rantapensaikko (kannen kuva, kuvat 3-4), jolla kasvaa tiheässä katkottuja ja vesovia pajuja (kiilto- ja tuhkapajua) sekä samoin katkottuja ja vesovia koivuja, harmaaleppiä ja vähän myös vesovia tervaleppiä. Kenttäkerroksen melko edustavassa kasvillisuudessa tavataan runsaasti viitakastikkaa, ranta-alpea, mesiangervoa, keltakurjenmiekkaa, kurjenjalkaa, viiltosaraa, pullosaraa ja vehkaa. Kasvistoon kuuluvat myös mm. suoputki, leveäosmankäämi, punakoiso, rantayrtti, rantakukka, terttualpi, suohorsma ja luhtalemmikki. Rantavedessä esiintyy pystykeiholehteä, melko runsaasti isoulpukkaa ja niukasti järvikaislaa. Rannalle johtaa muutamia polkuja, joiden päissä säilytetään veneitä. Ilman puiden ja pensaiden katkomista kuvio olisi varmaankin koivuluhtaa (puutteellisesti tunnettu luontotyyppi) ja osittain myös pajuluhtaa (säilyvä luontotyyppi).

Kuva 3. Kirkkojärven rantaa luontotyyppikuviolla 3.

Kuva 4. Puu- ja pajuvesakkoa luontotyyppikuviolla 3.

KUVIO 4 – KOSTEA RUOHONIITTY

Osittain pajukoitunut kostea niitty, jolla kasvaa myös siellä täällä nuoria koivuja. Kuvion länsireunalla on kookkaampia koivuja rivimäisenä ryhmänä. Kenttäkerroksen ehdoton valtalaji on mesiangervo (kuva 5), jota kasvaa laajalla alueella miltei ainoana putkilokasvina. Myös jättipalsami on melko runsas. Niityn eteläosassa sijaitsee laaja valkokarhunköynnöskasvusto. Muuhun kasvistoon kuuluvat esim. korpikastikka, viitakastikka ja mustaherukka. Niittyä halkoo muutama rannalle johtava polku. Kostea ruohoniitty on äärimmäisen uhanalainen luontotyyppi, mutta mesiangervon runsaus ilmentää pitkälle edennyttä umpeenkasvua ja niityn heikkoa ekologista tilaa.

Kuva 5. Mesiangervovaltaista pajukoituvaa niittyä luontotyyppikuviolla 4.

KUVIO 5 – REHEVÄ JOUTOMAANIITTY JA PENSAIKKO

Rehevää joutomaaniityn tyyppistä kasvillisuutta, johon kuuluvat mm. pujo, pelto-ohdake ja runsas valkokarhunköynnös. Kuviolla kasvaa vähän terttuseljaa (haitallinen vieraslaji), hiukan nuoria puita (kuusia, koivuja ja pihlajia) sekä kurturuusua (haitallinen vieraslaji).

Kartta 3. Luontotyyppikuviot ilmakuvalla.

KUVIO 6 – TUORE NIITTY

Tuore rehevä joutomaaniitty kadun eteläpuolella. Elokuun kartoituspäivään mennessä niitetyllä kuviolla kasvaa mm. nurmipuntarpäätä ja voikukkaa.

KUVIO 7 – PUUTARHA

Puutarha, jonka pohjoisrajalla kasvaa tiheässä koivuja.

KUVIO 8 – HOITAMATON PIHA

Kuvio on lähinnä hoitamatta jäänyttä pihaa. Kuviolla kasvaa nuoria koivuja, vaahteroita, harmaaleppää ja tuomea sekä kookas hopeapaju. Järvenranta on melko puustoinen ja pensaikkoinen, mutta muuten kuvio on pääasiassa avointa rehevää ruhostoa (kuva 6). Kasvistoon kuuluvat esim. vuohenputki, valkokarhunköynnös, seittitakiainen, nurmitähkiö, niittyjuola, pujo, koiranheinä ja niukka komealupiini (haitallinen vieraslaji).

KUVIO 9 – RAKENNETTU ALUE

Rakennettu alue, joka koostuu kaduista ja pientaloista puutarhoineen.

Kuva 6. Rehevää ruohostoa luontotyyppikuviolla 8.

4. PESIMÄLINNUSTO

4.1 Menetelmät

Pesimälinnustoa selvitettiin kolmella maastokäynnillä touko-kesäkuussa (taulukko 1). Sää oli kaikilla kartoituskerroilla linnustokartoitukselle suotuisa. Lisäksi linnustoa havainnoitiin muun maastotyön ohessa. Käytössä olivat myös Suomen Lajitietokeskuksen aineistot.

Laskentamenetelmänä käytettiin sovellettua kartoituslaskentaa. Selvitysalue käveltiin niin tiheästi läpi, että ainakin kaikki laulavat lintuysilöt voitiin kohtuudellisella varmuudella havaita. Pihoilla ei liikuttu. Kaikki havainnot uhanalaisista, silmälläpidettävistä, EU:n lintudirektiivin I-liitteeseen sisältyvistä ja harvalukuisista lajeista merkittiin kartalle.

Havainnosta kirjattiin muistiin laji, sukupuoli (jos mahdollista määrittää), yksilömäärä ja tieto käyttäytymisestä (laulava koiras, poikasille ruokaa kuljettava emo, varoiteleva lintu, pari ym.). Selvästi yli lentävät linnut jätettiin huomioimatta, mutta alle 50 metrin päässä selvitysalueen rajan ulkopuolella paikallisina havaitut yksilöt merkittiin muistiin, sillä niiden reviiri sijoittuu suurella todennäköisyydellä osittain selvitysalueelle. Yleisistä lajeista kirjattiin muistiin ainoastaan tieto siitä, että laji kuuluu pesimälinnustoon. Apuvälineinä käytettiin kiikaria, GPS-laitetta ja etukäteen tulostettuja suurimittakaavaisia karttoja.

Taulukko 1. Lintulaskentapäivät, laskenta-ajat ja vallinnut säätila.

Päivä	Laskenta-aika	Sää
28.5.2025	8.15-8.45	Lämpötila +13 °C - +14 °C, tuuli 5 m/s, pilvisyys 2/8 → 7/8
13.6.2025	5.09-5.34	Lämpötila +9 °C, tuuli 2 m/s, pilvisyys 0/8
26.6.2025	8.23-8.49	Lämpötila +8 °C, tuuli 3 m/s, pilvisyys 8/8 → 7/8

Tehdyt lintuhavainnot vietiin paperikartoilta paikkatieto-ohjelmistoon erotellen eri laskentakertojen havainnot toisistaan. Reviiriksi tulkittiin kaikki havainnot laulavista koiraista, pesistä, ruokaa kuljettavista emoista, varoitelevista linnuista sekä muista paikallisina sopivassa pesimäympäristössä havaituista linnuista. Jo yhdellä laskentakerralla saatu havainto tulkittiin reviiriksi. Lähellä toisiaan tehtyjen eri laskentakertojen havaintojen tulkittiin tarkoittavan samaa reviiriä. Samaksi reviiriksi tulkittujen havaintojen välinen maksimietäisyys vaihteli hieman lajeittain, mutta nyrkkisääntönä voidaan pitää noin paria sataa metriä, jota kauempana toisistaan eri laskentapäivinä tehdyt havainnot tulkittiin eri reviireiksi. Käytännössä tulkinta oli yksiselitteistä.

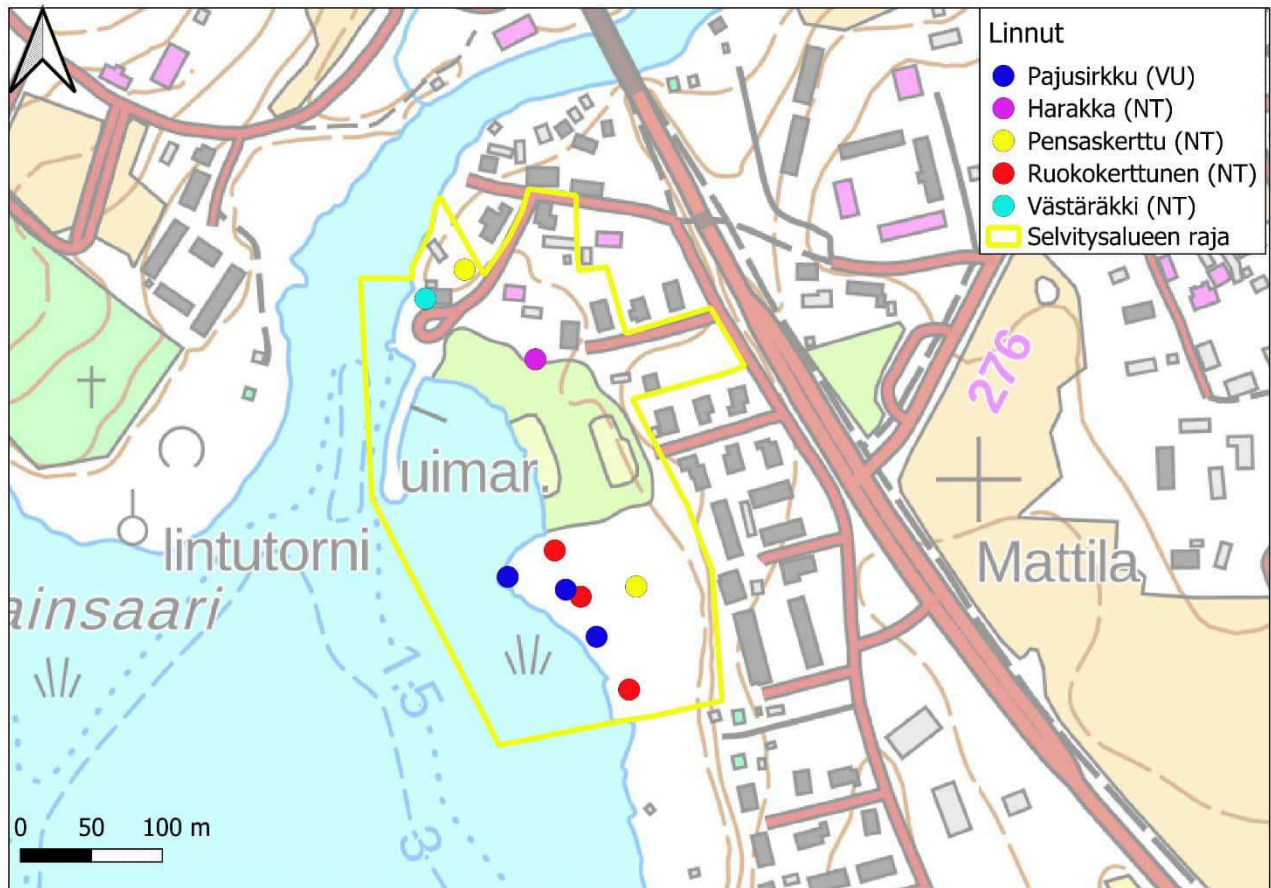
4.2 Tulokset ja johtopäätökset

Selvitysalueella ja sen välittömässä lähiympäristössä tulkittiin pesivän kaikkiaan 20 lintulajia (taulukko 2). Lisäksi nähtiin paikallinen silkkiuikku (siljälläpidettävä), joka pesi jossakin lähialueella.

Pesimälinnusto on tavanomaista. Alueen linnustollisesti arvokkain osa on puiston eteläpuolella sijaitseva luhtainen rantapensaikko, jossa oli kesällä 2025 kolme ruokokerttusen ja kolme pajusirkun reviiriä (kartta 4). Molemmat lajit ovat selvästi vähentyneet, minkä vuoksi ruokokerttunen on arvioitu siljälläpidettäväksi ja pajusirkku vaarantuneeksi. Ne ovat silti edelleen yleisiä ruovikoiden ja rantapensaikoiden lintuja. Kirkkojärven ranta puiston eteläpuolella sopii kummallekin lajille hyvin. Västäräkillä oli reviiri selvitysalueen pohjoisosassa. Harakan tarkasta pesäpaikasta ei ole tietoa, vaan karttaan 4

merkitty piste osoittaa lajin havaintopaikkaa. Linnustoon kuuluu myös avoimilla pensaikkomailla yleinen pensaskerttu.

Linnustoon perustuvia maankäyttösuosituksia ei esitetä.

Kartta 4. Huomionarvoiset lintulajit. (VU=vaarantunut, NT=silmälläpidettävä).

Taulukko 2. Pesimälinnusto. (VU=vaarantunut, NT=silmälläpidettävä, LC=elinvoimainen)

Tieteellinen nimi	Suomenkielinen nimi	Parimäärä	Status
<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	ruokokerttunen	3	NT
<i>Anas platyrhynchos</i>	sinisorsa		LC
<i>Corvus corone</i>	varis		LC
<i>Cyanistes caeruleus</i>	sinitiainen		LC
<i>Emberiza schoeniclus</i>	pajusirkku	3	VU
<i>Erithacus rubecula</i>	punarinta		LC
<i>Ficedula hypoleuca</i>	kirjosieppo		LC
<i>Fringilla coelebs</i>	peippo		LC
<i>Motacilla alba</i>	västäräkki	1	NT
<i>Muscicapa striata</i>	harmaasieppo		LC
<i>Parus major</i>	talitiainen		LC
<i>Phylloscopus collybita</i>	tiltalti		LC
<i>Phylloscopus trochilus</i>	pajulintu		LC
<i>Pica pica</i>	harakka	1	NT
<i>Prunella modularis</i>	rautiainen		LC
<i>Sylvia borin</i>	lehtokerttu		LC
<i>Sylvia communis</i>	pensaskerttu	2	NT
<i>Sylvia curruca</i>	hernekerttu		LC
<i>Turdus iliacus</i>	punakylkirastas		LC
<i>Turdus pilaris</i>	räkättirastas		LC

5. LEPAKOT

5.1 Menetelmät

Kaikki Suomessa esiintyvät lepakkolajit sisältyvät EU:n luontodirektiivin IV-liitteeseen, joten niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kielletty.

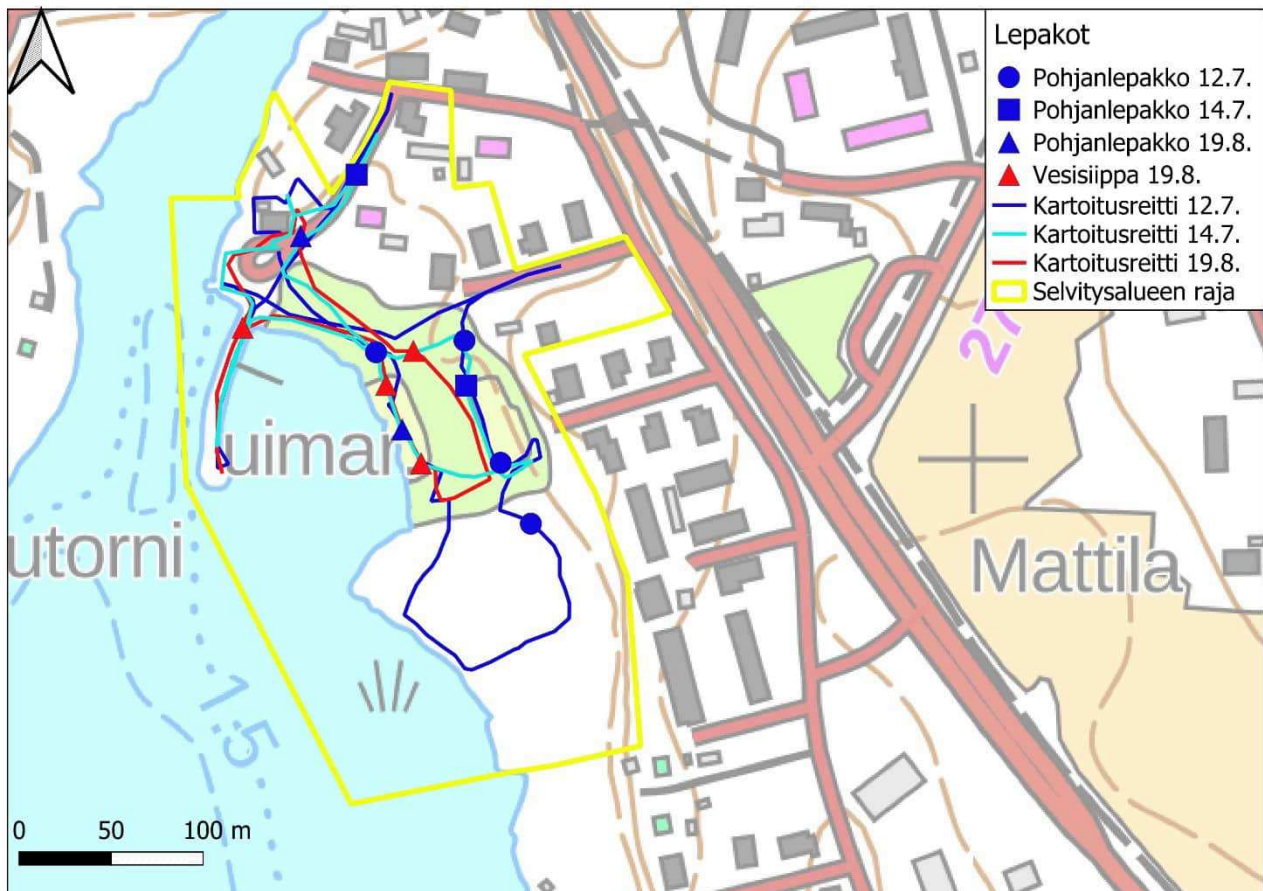
Lepakkoja havainnoitiin detektorilla (Echo Meter Touch 2 Pro) kolmena yönä (taulukko 3) kävelleen karttaan 5 merkityt reitit. Sää oli kaikkina öinä työhön hyvin sopiva. Havaittujen lepakoiden sijainti kirjattiin muistiin ja laji määritettiin. Luontoselvityksen muiden osatöiden yhteydessä etsittiin puolestaan kolopuita sekä muita lepakoiden päiväpiiloiksi, lisääntymispaikoiksi ja talvehtimispaikoiksi sopivia kohteita.

Taulukko 3. Lepakkokartoitusajat ja vallinnut sää.

Päivä	Havainnointiaika	Sää
12.7.2025	1.58-2.30	Lämpötila +15 °C, tuuli 3 m/s, pilvisyys 7/8 → 8/8
14.7.2025	1.06-1.22	Lämpötila +19 °C, tuuli 0 m/s, pilvisyys 0/8
19.8.2025	0.25-0.38	Lämpötila +13 °C, tuuli 3 m/s, pilvisyys 5/8

5.2 Tulokset ja johtopäätökset

Selvitysalueella havaittiin joitakin pohjanlepakoita sekä 19.8. myös vesisiippoja (kartta 5). Pohjanlepakko saalistaa yleisesti mm. taajamien puistoissa ja piholla, joten alueella on sille hyvin sopivaa ympäristöä. Erityisen suuriksi havaintomäärät eivät kuitenkaan kasvaneet, eikä alueella näytä olevan pohjanlepakoille tavallista suurempaa merkitystä. Vesisiipat saalistavat usein rannoilla aivan vedenpinnan yllä edes takaisin lennellen. Ne voivat toki liikkua myös hieman kauempana rannasta. Vesisiipat suosivat avoimia vesialueita, joten puiston rannat sopivat niiden ruokailualueiksi hyvin. Myös vesisiippojen havaintomäärät olivat kuitenkin kaiken kaikkiaan suhteellisen pieniä.

Kartta 5. Lepakkohavainnot ja kartoitusreitit.

Lepakoille sopivia päiväpiiloja tai lisääntymispaikkoja ei löytynyt, mutta rakennuksia ei tarkastettu. Alueella ja lähiympäristössä on runsaasti vanhempaakin rakennuskantaa, ja lepakot pystyvät usein hyödyntämään vanhoja rakennuksia paremmin kuin uudempia rakennuksia. Siten on hyvin mahdollista, että alueen tai sen lähiympäristön rakennuksissa voi olla lepakoiden päiväpiilopaikkoja tai kesällä lisääntymisyhdyskuntia. Lepakot eivät kuitenkaan talvehdi rakennuksissa. Sen sijaan esimerkiksi vanhat kellarit voivat olla sopivia talvehtimispaikkoja.

Varsinaisia lepakoihin perustuvia maankäyttösuosituksia ei esitetä. Jos rakennuksia puretaan, on kuitenkin suositeltavaa tarkastaa ennen purkamista, käyttävätkö lepakot niitä. Keinovalon lisäämisessä olisi hyvä olla maltillinen, sillä keinovalo häiritsee lepakointia. Lepakoiden kannalta olisi hyvä, jos alueen puustoa ei kovin paljon vähennetä nykyisestä.

6. VIITASAMMAKKO

6.1 Viitasammakon ekologiaa

Viitasammakkoa tavataan lähinnä Etelä- ja Keski-Suomessa, mutta havaintoja on aina Keski-Lappia myöten. Lajin elinympäristöä ovat suot, vesistöjen rannat ja erilaiset pienvedet kuten kaivannot, lammet ja hitaasti virtaavat suuret ojat sekä näiden läheiset maa-alueet. Viitasammakko tulee toimeen jopa heikkosuolaisessa murtovedessä, ja se viihtyy hyvin myös erilaisissa ihmisen kaivamissa lammissa. Viitasammakko on mainittu EU:n luontodirektiivin liitteessä IV, ja sen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain nojalla kielletty.

Viitasammakko muistuttaa ulkonäöltään huomattavan paljon tavallista ruskosammakkoa. Parhaiten lajit erottaa toisistaan kutuäänistä, jotka eroavat selvästi. Viitasammakon kutuääntely muistuttaa veden alle painetusta tyhjästä pullosta nousevien ilmakuplien pulputusta. Sen on kuvattu kuulostavan myös pienen koiran haukunalta. Ruskosammakon kurnutuksesta selvästi poikkeava ääni on melko hiljainen, ja se kuuluu korkeintaan noin sadan metrin päähän.

Viitasammakot viettävät talven horroksessa vesistöjen pohjamutaan kaivautuneina ja mahdollisesti myös maakoloissa. Veden tulee olla niin syvää, ettei vesistö jäädy pohjaa myöten. Horros päättyy keväällä jäiden lähtiessä, jonka jälkeen viitasammakot alkavat kutea. Kutu tapahtuu Etelä-Suomessa yleensä huhti-toukokuun vaihteessa hieman ruskosammakkoa myöhemmin. Kudun ajoitus vaihtelee vesistön tyypistä sekä kevään

säästä riippuen, ja se kestää melko lyhyen aikaa. Kutupaikat ovat yleensä pysyvävetisempiä kuin ruskosammakolla, ja niitä luonnehtii rehevä kasvillisuus. Viitasammakot kokoontuvat ryhmäsoitimiksi, ja ne ovat kiivaimpaan kutuaikaan äänessä pitkin päivää, mutta usein parhaiten iltahämärissä ja yöllä.

Kudun päätyttyä aikuiset viitasammakot siirtyvät maalle. Kesällä ne liikkuvat noin kilometrin säteellä lisääntymispaikastaan. Syys-lokakuussa viitasammakot palaavat vesistöihin talvehtimaan. Mätimunista kuoriutuvat toukat eli nk. nuijapäät siirtyvät muodonvaihdon jälkeen heinä-elokuussa maalle.

6.2 Maastotyömenetelmä

Viitasammakkoselvityksessä noudatettiin Saarikiven (2017) laatimia kartoitusohjeita. Kartoitus perustuu kutevien yksilöiden havainnointiin. Viitasammakot ovat monesti äänessä myös pitkin päivää, mutta kartoitukset tehdään usein illalla ja yöllä, koska silloin mm. taustamelua on vähemmän, mikä helpottaa havainnointia. Kutuaika on lyhyt, ja sen ajoittuminen riippuu kevään säistä. Lisäksi ajoituksessa on vesistötyypistä johtuvaa vaihtelua samallakin seudulla. Tästä syystä suositeltava havainnointikertojen määrä on vähintään kaksi.

Maastokäynnit ajoitettiin seuraamalla viitasammakkojen kudun ajoittumista Lounais-Suomen tunnetuilla kutupaikoilla sekä seuraamalla laji.fi -havaintotietokantaan talletettuja havaintoja ja vaihtamalla tietoja luontoselvittäjäkollegoiden kanssa. Havainnointikertoja oli kaksi. Viitasammakoita havainnoitiin iltaisin (taulukko 4). Sää oli kumpanakin iltana tarkoitukseen hyvin sopiva.

Taulukko 4. Viitasammakon havainnointiajat.

Päivämäärä	Havainnointiaika	Sää
19.-20.4.2025	23.40-0.24	Ilman lämpötila +9 °C, tuuli 2 m/s, pilvisyys 7/8
29.4.2025	22.06-22.41	Ilman lämpötila +3 °C, tuuli 2 m/s, pilvisyys 0/8

Maastotyöt keskitettiin puiston eteläpuoleiselle ranta-alueelle (luontotyyppikuvio 3), joka oli etukäteen arvioiden mahdollinen viitasammakon kutupaikka. Maastossa liikuttiin varovasti muutaman kymmenen metrin välein useaksi minuutiksi kuuntelemaan pysähdellen. Aivan rantaan ei menty, jotta mahdolliset viitasammakot eivät pelästyisi.

6.3 Tulokset ja johtopäätökset

Selvitysalueelta ei ollut aiempia viitasammakkohavaintoja (Suomen Lajitietokeskus 2025). Myöskään tässä työssä lajia ei tavattu. Kevät 2025 oli varhainen, ja viitasammakoiden kutu alkoi ainakin Lounais-Suomessa jo huhtikuun puolivälissä (Turkka Korvenpään havainto). Siten on todennäköistä, että ainakin toinen havainnointikerta ajoittui kutuaikaan. Aivan puiston eteläreunalla järvenrannalla sekä myös aivan selvitysalueen etelärajalla havaittiin kummallakin kerralla kutevia ruskosammakoita. Ensimmäisellä kerralla kutu oli vilkasta ja toisella hiljaisempaa. Jälkimmäisellä kartoituskerralla sää oli viileää, sillä huhtikuun alkupuolen erittäin lämpimän kauden jälkeen sää muuttui keskimääräistä kylmemmäksi. Voidaan kuitenkin todeta, että alueella ei suurella todennäköisyydellä ole viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkaa. Tämä ei ole kovin yllättävää, sillä rantaviiva on jyrkkärajainen, eikä rantavedessä kasva tiheää ilmaversoiskasvillisuutta. Toisaalta vesirajan maan puolellakaan ei ole avoimia lampareita, eikä luhtainen ranta ollut keväälläkään mistään kohdasta veden peitossa.

7. SUDENKORENNOT

7.1 Maastotyömenetelmä

Suomessa esiintyy kuusi EU:n luontodirektiivin IV-liitteeseen sisältyvää sudenkorentolajia. Lajit ovat idänkirsikorento, kirjojokikorento, lummelampikorento, sirolampikorento, täplälampikorento ja viherukonkorento. Kirjojokikorento elää nimensä mukaisesti virtavesissä, ja viherukonkorento on sidoksissa sahalehteen, jota ei kasva selvitysalueella. Sirolampikorento elää tyypillisesti metsien keskellä sijaitsevilla nebareunaisilla lammilla ja pienillä järvillä. Etukäteen arvioiden alueella saattoivat siten esiintyä idänkirsikorento, täplälampikorento ja varsinkin lummelampikorento. Toukokuussa (13.5.2025) tehdyllä maastokäynnillä todettiin kuitenkin, ettei alue vaikuttanut täplälampikorennolle ja idänkirsikorennolle riittävän rehevältä. Sen sijaan lummelampikorennon esiintyminen vaikutti jopa todennäköiseltä.

Sudenkorentoja kartoitettiin kolmena päivänä (taulukko 5). Sää oli kaikkina kartoituskertoina tarkoitukseen hyvin sopiva. Heinäkuun kartoituskerroilla keskityttiin lampikorentojen ja elokuun kartoituskerralla idänkirsikorennon etsintään. Korentoja tarkkailtiin rannalta käsin hyönteiskiikarilla ja Pappilanjoen suun viereiseltä niemeltä myös kaukoputkella, jolla vesialueen kelluslehtiskasvustot pystyttiin tarkastamaan kokonaisuudessaan. Korentojen

tarkkailun lisäksi tarkasteltiin myös ympäristön laatua kohdelajien mahdollisena elinympäristönä.

Taulukko 5. Sudenkorentokartoitusajat ja vallinnut säätila.

Päivä	Havainnointiaika	Sää
1.7.2025	18.33-18.57	Lämpötila +23 °C, tuuli 4 m/s, pilvisuus 4/8
13.7.2025	15.48-16.17	Lämpötila +28 ° C, tuuli 3 m/s, pilvisuus 4/8
18.8.2025	12.00-12.48	Lämpötila +18 ° C, tuuli 2 m/s, pilvisuus 1/8 → 0/8

7.2 Tulokset ja johtopäätökset

Selvitysalueelta ei ollut aiempia havaintoja luontodirektiivin IV-liitteen sudenkorennoista. Niitä ei havaittu nytkään, vaikka maastotyö tehtiin hyvällä säällä ja kohdelajien aikuisten lentoaikoihin. Selvitysalue ei liene aivan tarpeeksi rehevää idänkirsikorennolle ja täplälampikorennolle, mutta lummelampikorennolle sopivia kelluslehtiskasvustoja on rantavedessä kohtuullisen paljon. Tämän lajin leviäminen selvitysalueelle on siten mahdollista. Parhaiten lummelampikorennolle sopivaa elinympäristöä voidaan säilyttää säilyttämällä lumme- ja ulpukkakasvustot sekä pitämällä vähintään rantaviivan kasvillisuus rehevän rantakasvillisuuden ja mielellään myös pensaiden vallitsemana ainakin osalla alueesta.

8. MUU LAJISTO

Selvitysalueella ei kasva liito-oravalle riittävän tiheää puustoa. Tämä varmistettiin 13.5.2025 tehdyllä maastokäynnillä. Siljantiellä selvitysalueen tuntumassa nähtiin saukko (EU:n luontodirektiivin IV-liitteen laji) 29.4.2025 viitasammakkokartoitukseen liittyvältä maastokäynniltä poistuttaessa. Kirkkojärven rannasta on selvitysalueelta aiempikin tieto lajista (Suomen Lajitietokeskus 2025). Saukolle suotuisat lisääntymis- ja levähdyspaikat sijaitsevat yleensä jokialueilla, joiden rannoilla kasvaa puuvartisista kasveja (Sulkava 2017). Talvella sulana pysyvät vesistön osat ovat saukoille erityisen tärkeitä. Levähdyspaikoista ovat löydettävissä ja rajattavissa vain pitkään käytetyt suojauset kuustenalustat, osa luolista ja majavanpesät. Muut levähdyspaikat ovat joko hyvin vaikeasti löydettäviä tai epäsäännöllisesti käytettyjä, ja siten niitä ei yleensä kyetä rajaamaan tai ne eivät ole luontodirektiivin mukaisia levähdyspaikkoja. Saukot myös löytävät helposti uusia vastaavia levähdyspaikkoja, joten heikentämistä ei niiden osalta helposti tapahdu (Sulkava 2017). Saukolle sopivia lisääntymis- tai levähdyspaikkoja ei selvitysalueelta löytynyt, mutta

Kirkkojärven rannat ja Pappilanjoki ovat selvästi osa saukon elinpiiriä. Pappilanjoen suussa virtaus vaikutti niin hitaalta, että suu ei säilyne talven läpi sulana. Jokisuu on selvitysalueen puoleiselta osaltaan jo nykyisin vilkkaassa käytössä olevaa puistoa.

9. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET

- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.
- Keskinen, H.-L., Raunio, A., Forss, S., Kartano, L., Karttunen, K., Kokko, A., Kontula, T., Koskela, K., Mäkelä, K., Pykälä, J., Rytteri, T. & Väänänen, M. 2024. Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointiohje, luonnos 15.5.2024. 281 s.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018a. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018b. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.
- Lindholm, T. & Tuominen, S. 1993. Metsien puuston luonnontilaisuuden arviointi. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja A 3. 40 s.
- luontotyyppienuhanalaisuus.ymparisto.fi/lutu/#
- Meriluoto, M. & Soininen, T. 1998. Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Metsälehti Kustannus & Tapio. 192 s.
- Mäkelä, K. & Salo, P. 2024. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. 2. korjattu painos. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023. 374 s.
- Nieminen, M. 2017. Liito-orava (*Pteromys volans* Linnaeus, 1758). - Julkaisussa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.). Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 48-55. Suomen ympäristö 1/2017.
- Pynnönen, P 2017a. Idänkirsikorento (*Sympecma paedisca* Brauer, 1877).- Julkaisussa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.). Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 154-157. Suomen ympäristö 1/2017.

- Pynnönen, P 2017b. Lummelampikorento (*Leucorrhinia caudalis* Charpentier, 1840).-
Julkaisussa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.). Euroopan unionin luontodirektiivin
liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 162-165. Suomen ympäristö 1/2017.
- Pynnönen, P 2017c. Sirolampikorento (*Leucorrhinia albifrons* Burmeister, 1839).-
Julkaisussa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.). Euroopan unionin luontodirektiivin
liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 166-169. Suomen ympäristö 1/2017.
- Pynnönen, P 2017d. Täplälampikorento (*Leucorrhinia pectoralis* Charpentier, 1825).-
Julkaisussa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.). Euroopan unionin luontodirektiivin
liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 170-174. Suomen ympäristö 1/2017.
- Saarikivi, J. 2017. Viitasammakko (*Rana arvalis* Nilsson, 1842). - Julkaisussa: Nieminen,
M. & Ahola, A. (toim.). Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot)
esittelyt, s. 90-96. Suomen ympäristö 1/2017.
- Sulkava, R. 2017. Saukko (*Lutra lutra* Linnaeus, 1758). - Julkaisussa: Nieminen, M. &
Ahola, A. (toim.). Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot)
esittelyt, s. 72-77. Suomen ympäristö 1/2017.
- Suomen Lajitietokeskus 2025. <http://tun.fi/HR.48>, <http://tun.fi/HR.64>, <http://tun.fi/HR.447>,
<http://tun.fi/HR.1747>, <http://tun.fi/HR.2249>, <http://tun.fi/HR.3211>, <http://tun.fi/HR.3553>
(haettu 24.6.2025).
- Syrjänen, K., Hakalisto, S., Mikkola, J., Musta, I., Nissinen, M., Savolainen, R., Seppälä,
J., Seppälä, M., Siitonen, J. & Valkeapää, A. 2016. Monimuotoisuudelle arvokkaiden
metsäympäristöjen tunnistaminen. METSO-ohjelman luonnontieteelliset
valintaperusteet 2016-2025. Ympäristöministeriön raportteja 17/2016. 75 s.
- Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus 2021. Suomen lajien alueellinen
uhanalaisuusarviointi 2020. <https://www.ymparisto.fi/punainenlista>